

Certifikovaný kurz v oboru BEZPEČNOST PACIENTŮ V ZAŘÍZENÍCH POSKYTUJÍCÍCH ZDRAVOTNÍ SLUŽBY

1. Cíle certifikovaného kurzu	2
1.1 Cíle vzdělávacího programu	2
1.2 Cíle vzdělávání	2
1.3 Organizace vzdělávání	2
2. Profil absolventa	3
2.1 Profil absolventa	3
2.2 Charakteristika výstupních vědomostí, dovedností a postojů, tj. profesních kompetencí, pro které absolvent certifikovaného kurzu získal zvláštní odbornou způsobilost	3
3. Určení kurzu	3
4. Vstupní a další požadavky	4
4.1 Vstupní podmínky	4
4.2 Průběžné podmínky	4
5. Celková délka vzdělávacího programu	4
6. Počet účastníků	4
7. Počet kreditů	4
8. Rozsah a obsah kurzu	4
8.1 Rozsah - počet hodin teoretické výuky	4
8.2 Charakteristika obsahových složek	5
9. Učební plán	5
9.1 Učební osnovy	6
9.2 Výkony a jejich četnost	13
10. Způsob ukončení	13
10.1 Výstupní podmínky, ukončení kurzu	13
11. Činnosti, ke kterým bude získaná zvláštní odborná způsobilost	13
11.1 Činnosti, k nimž absolvent získá zvláštní odbornou způsobilost	13
12. Uplatnění absolventa	13
13. Organizační a pedagogické zajištění	14
14. Seznam doporučené literatury	15

1 Cíle certifikovaného kurzu

1.1 Cíle vzdělávacího programu

Cílem vzdělávacího programu je seznámit nelékařské zdravotnické pracovníky s 11 tématy zaměřenými na bezpečí pacientů. Obsah vychází z Příručky k osnově o bezpečnosti pacientů: Multiprofesní edice, vydané Světovou zdravotnickou organizací.

Certifikovaný kurz připraví jednotlivce k získání zvláštní odborné způsobilosti¹ v oblasti kvality a bezpečí zdravotní péče v zařízeních poskytujících zdravotní služby. Účastníci pochopí pojmy a principy bezpečnosti pacientů a získají důležité informace o tom, jak identifikovat rizikové oblasti, jak vyhodnotit závažnost identifikovaných rizik a provádět jejich prevenci a analýzu.

1.2 Cíle vzdělávání

Absolvent certifikovaného kurzu bude schopen:

- podílet se na zavádění a rozvíjení národní politiky zaměřené na bezpečí pacientů a kvalitu zdravotní péče;
- identifikovat a hlásit nežádoucí události včetně jejich prevence a řešení;
- poskytovat edukaci pacientům a jejich rodině v oblasti kvality a bezpečí péče;
- spolupracovat se specialisty v prevenci a kontrole infekcí;
- vést efektivní komunikaci s pacienty, jejich rodinami a ostatními členy multidisciplinárních týmů ve zdravotnických zařízeních;
- soustavně se vzdělávat v oboru kvality a bezpečí, získávat další znalosti teoretické i praktické v rámci klinické praxe;
- realizovat programy a projekty podporující preventivní a/nebo nápravná opatření, která jsou zaměřena na zvyšování bezpečí péče;
- aktivně používat základní nástroje pro identifikaci a analýzu rizik;
- zajišťovat komplexní řídicí systém, jehož cílem je kontrola a prevence rizik v zařízeních poskytujících zdravotní služby.

1.3 Organizace vzdělávání

Certifikovaný kurz provádí akreditované zařízení², kterému byla udělena akreditace Ministerstvem zdravotnictví k uskutečňování vzdělávacího programu certifikovaného kurzu. Vzdělávání probíhá dle schváleného vzdělávacího programu certifikovaného kurzu.

¹ § 61 zákona č. 96/2004 Sb., zákon o nelékařských zdravotnických povoláních, ve znění pozdějších předpisů

² § 45- § 50 zákona č. 96/2004 Sb., zákon o nelékařských zdravotnických povoláních, ve znění pozdějších předpisů

2 Profil absolventa

2.1 Profil absolventa

Absolvent certifikovaného kurzu „Bezpečnost pacientů v zařízeních poskytujících zdravotní služby“ bude připraven realizovat programy a projekty, které podporují preventivní nebo nápravná opatření, jež jsou zaměřena na zvyšování bezpečnosti a kvality péče.

2.2 Charakteristika výstupních vědomostí, dovedností a postojů, tj. profesních kompetencí, pro které absolvent certifikovaného kurzu získal zvláštní odbornou způsobilost

Absolvent certifikovaného kurzu bude připraven:

- podílet se na zavedení systému hodnocení kvality a bezpečí zdravotní péče poskytovanou nelékařskými zdravotnickými pracovníky a jejího kontinuálního zvyšování;
- řešit etické problémy související s poskytováním zdravotní péče nelékařskými zdravotnickými pracovníky dle svých kompetencí a v případě nutnosti zajistit jejich navazující řešení dalšími kompetentními pracovníky;
- podílet se na zajišťování a realizaci potřeb klientů a vytváření vzájemných vztahů;
- podílet se na řešení nežádoucích událostí v rámci zdravotnického zařízení;
- uplatňovat model bezpečnosti pacientů a systémový přístup;
- analyzovat faktory, které stojí za nežádoucími událostmi; používat princip analýzy kořenových/skutečných příčin událostí (RCA);
- být efektivním členem týmu ve zdravotnictví;
- vyhledávat zdroje informací o rizicích, hlásit rizika nebo nebezpečí na pracovišti;
- používat analytické nástroje pro řízení rizik (FMEA, HFMEA, Paretova analýza, Ishikawův diagram);
- spolupracovat se specialisty v prevenci a kontrole infekcí.

3 Určení kurzu

Pro nelékařské zdravotnické pracovníky s odbornou způsobilostí k výkonu povolání nelékařského zdravotnického pracovníka dle zákona č. 96/2004 Sb., zákon o nelékařských zdravotnických povoláních, ve znění pozdějších předpisů.

4 Vstupní a další požadavky

4.1 Vstupní podmínky

- Odborná způsobilost k výkonu povolání nelékařského zdravotnického pracovníka³.

4.2 Průběžné podmínky

Absolvování výuky v rozsahu stanoveném vzdělávacím programem.

5 Celková délka vzdělávacího programu

Minimální celková délka vzdělávacího programu certifikovaného kurzu je 43 hodin teoretické výuky včetně výuky teoreticko-praktické, která zahrnuje přednášky, diskuse, konzultace, praktická cvičení samostatné a týmové práce v rozsahu 23 hodin (1 pedagogická hodina = 45 minut), e-learning (20 hodin).

6 Počet účastníků

Doplní žadatel o certifikovaný kurz.

7 Počet kreditů

Po úspěšném absolvování certifikovaného kurzu náleží absolventovi celkem 14 kreditů.

8 Rozsah a obsah kurzu

8.1 Rozsah – počet hodin teoretické výuky

Minimální délka stanovena v bodě 5.

³ § 5 - § 42 zákona č. 96/2004 Sb., zákon o nelékařských zdravotnických povoláních, ve znění pozdějších předpisů

8.2 Charakteristika obsahových složek

Vzdělávací program zahrnuje výuku teoretickou a teoreticko-praktickou v rozsahu, který umožní absolventům vhodnou formou se podílet na zavedení systému hodnocení kvality a bezpečnosti zdravotní péče poskytované nelékařskými zdravotnickými pracovníky a jejího kontinuálního zvyšování.

Výuka poskytuje účastníkům kurzu ucelený soubor znalostí (vědomostí a dovedností) a postojů nezbytných k realizaci kvalitní a bezpečné zdravotní péče. Účastníci se seznámí s pojmy a principy bezpečnosti pacientů a získají důležité informace o tom, jak identifikovat rizikové oblasti a jak provádět prevenci a analýzu rizik. Seznámí se se základními společnými pilíři systémů pro řízení a kontrolu kvality a bezpečí (procesy, postupy/lidé/prostředí, optimalizace/standardizace, monitorování a měření, rozhodování na základě validních údajů, zapojení všech zaměstnanců, kontinuální zlepšování atd.), nejčastějšími riziky a manažerskými chybami, které se mohou při zavádění systému řízení bezpečné péče vyskytnout a budou připraveni je identifikovat a eliminovat.

9 Učební plán

Tematické celky vzdělávacího programu	Minimální počet hodin
Bezpečí pacientů. Důležitost aplikace lidského faktoru pro bezpečnost pacientů. Systémy kvality a bezpečnosti a vliv jejich komplexnosti na péči o pacienta.	3
Role efektivního týmového hráče. Poučení se z chyb a zabránění tak poškození. Pochopení a zvládnutí klinického rizika. Použití metod zvyšování kvality ke zlepšení péče.	10
Interakce s pacienty a zdravotníky. Prevence a kontrola infekcí. Bezpečí pacientů a invazivní postupy. Zlepšení bezpečnosti léčby.	10
E – learning	20
Celkem	43

9.1 Učební osnovy

1. Tematický celek	Bezpečí pacientů. Důležitost aplikace lidského faktoru pro bezpečnost pacientů. Systémy kvality a bezpečnosti a vliv jejich komplexnosti na péči o pacienta.
Rozsah	3 hodiny
Metody výuky	teoretická výuka (přednášky, konzultace, aj.) teoreticko-praktická část (např. workshopy – příklady z praxe, hraní rolí aj.) e-learning
Požadavky na účastníky	100% účast v kontaktní výuce
Anotace tematického celku	Systémový přístup, tvorba bezpečnější kultury zdravotní péče, druhy faktorů spojené s nežádoucími událostmi. Vliv systémového myšlení na zlepšení zdravotní péče a minimalizaci počtu nežádoucích událostí. Uplatňování řízení lidských faktorů. Vliv únavy, stresu, špatné komunikace, vyrušení a nedostatečné znalosti a dovednosti na bezpečnou péči. Vztah mezi lidmi a systémy, s nimiž interagují a zaměřují se na zvyšování efektivity, kreativity, produktivity a uspokojení z práce, s cílem minimalizovat chyby. Vliv spolupráce a komunikace v pracovním prostředí. Situace a procesy, ke kterým dochází často, situace s vysokým rizikem nebo ty procedury/zákroky, jež jsou problematické. Systémový přístup a analýza faktorů, které stojí za nežádoucími událostmi. Výhody použití systémového přístupu k vyhodnocení situace, s ohledem na tvorbu strategií, s cílem snížit pravděpodobnost opakování.
Název studijního předmětu	Bezpečí pacientů
Rozsah předmětu	1 hodina
Cíle	Seznámit účastníky s bezpečností pacientů a její rolí v minimalizaci výskytu a dopadu nežádoucích událostí.
Obsahové zaměření	Bezpečí pacientů.

	<p>Teorie systémů, systémový přístup, systémové myšlení.</p> <p>Vina, kultura viny.</p> <p>Etické problémy související s poskytováním zdravotní péče nelékařskými zdravotnickými pracovníky.</p> <p>Druhy faktorů - latentní faktory, faktory vyvolávající chyby, aktivní selhání a obrany.</p> <p>Rizikové oblasti ve zdravotnictví.</p>
Název studijního předmětu	Důležitost aplikace lidského faktoru pro bezpečnost pacientů
Rozsah předmětu	1 hodina
Cíle	Pochopit vztahy mezi lidskými faktory a bezpečím pacientů.
Obsahové zaměření	<p>Lidský faktor a ergonomie (interakce mezi jednotlivci v práci, plněným úkolem a pracovištěm).</p> <p>Vztah mezi lidským faktorem a bezpečím pacientů.</p> <p>Řízení lidských faktorů.</p>
Název studijního předmětu	Systémy kvality a bezpečnosti a vliv jejich komplexnosti na péči o pacienta
Rozsah předmětu	1 hodina
Cíle	Seznámit účastníky s vlivem systémového myšlení na zlepšení péče o pacienta a minimalizaci počtu nežádoucích událostí.
Obsahové zaměření	<p>Systémový přístup v péči o pacienta.</p> <p>Interakce a vzájemné vztahy mezi lidmi a používanými nástroji.</p> <p>Škody způsobené chybami ve zdravotnictví a selháním systému.</p> <p>Historie bezpečnosti pacientů a původ kultury viny.</p> <p>Rozdíl mezi selháním systému, porušením předpisů a chybou.</p> <p>Analýza faktorů nežádoucích událostí.</p> <p>Principy analýzy kořenových/skutečných příčin událostí (RCA - Root Cause Analysis).</p>

2. Tematický celek	Role efektivního týmového hráče. Poučení se z chyb a zabránění tak poškození. Pochopení a zvládnání klinického rizika. Použití metod zvyšování kvality ke zlepšení péče.
Rozsah	10 hodin
Metody výuky	teoretická výuka (přednášky, konzultace, aj.) teoreticko-praktická část (např. workshopy – příklady z praxe, hraní rolí aj.) e-learning
Požadavky na účastníky	100% účast v kontaktní výuce
Anotace tematického celku	<p>Efektivní týmová práce v poskytování zdravotní péče a její pozitivní vliv na bezpečí pacientů. Význam týmové práce ve zdravotnictví. Role členů týmu, vliv psychosociálních faktorů ovlivňujících interakce v něm a dopad změny na členy týmu.</p> <p>Odpovědnost zdravotnických pracovníků za léčbu, péči a klinické výsledky pacientů. Poučení se z chyb, pochopení povahy chyb s cílem zlepšení bezpečí pacientů. Strukturovaný přístup RCA jako nástroje k zabránění jejich opakování.</p> <p>Zvládnání klinického rizika se zaměřením na zlepšení kvality a bezpečí zdravotní péče. Udržování bezpečných systémů péče, určených ke snížení nežádoucích účinků a zlepšení lidského výkonu.</p> <p>Principy zlepšení bezpečí a základní metody a nástroje používané k měření bezpečnosti pacientů.</p> <p>PDCA cyklus (plánuj-dělej-kontroluj-jednej), koncepty změny, metody zvyšování kvality, nástroje pro zlepšení, vývojové diagramy, diagramy příčin a následků (Ishikawa/Fishbone diagramy), Paretův graf a histogramy.</p>
Název studijního předmětu	Role efektivního týmového hráče
Rozsah předmětu	1 hodina
Cíle	Získat znalosti o významu týmové práce ve zdravotnictví, o roli

	v týmu, významu týmové práce.
Obsahové zaměření	Týmová práce - základní prvek bezpečnosti pacientů. Tvorba a rozvoj týmů, význam týmové práce ve zdravotnictví, role efektivního týmového hráče. Role v týmu, komunikace a ovlivňování za účelem dosažení společného cíle. Odpovědnost členů týmu. Způsoby řešení konfliktů či nesouladu v týmu.
Název studijního předmětu	Poučení se z chyb a zabránění tak poškození
Rozsah předmětu	3 hodiny
Cíle	Pochopit povahu chyb, jak se z nich poučit a zvýšit bezpečí pacientů.
Obsahové zaměření	Chyby, poučení se z chyb. Hodnocení a analýza nežádoucích událostí (strukturovaný přístup RCA). Zlepšení systému – zlepšení bezpečí pacientů.
Název studijního předmětu	Pochopení a zvládnutí klinického rizika
Rozsah předmětu	3 hodiny
Cíle	Získat znalosti a dovednosti v aplikaci principů řízení rizik, ve způsobech hodnocení a hlášení rizik na pracovišti.
Obsahové zaměření	Zdroje informací o rizicích, hlášení rizika nebo nebezpečí na pracovišti. Identifikace situačních a osobních faktorů spojených se zvýšeným rizikem chyb. Provedení analýzy nežádoucích událostí a strategie zaměřené na snižování počtu chyb.
Název studijního předmětu	Použití metod zvyšování kvality ke zlepšení péče
Rozsah předmětu	3 hodiny

Cíle	Seznámit se s nástroji používanými k měření zvyšování kvality a bezpečnosti pacientů.
Obsahové zaměření	Kvalita zdravotní péče a její zvyšování. PDCA cyklus (plánuj – dělej – kontroluj – jednej). Koncepty změny, variace, metody zvyšování kvality, nástroje pro zlepšení. Vývojové diagramy, diagramy příčin a následků Ishikawa/Fishbone diagramy, Paretův graf a histogramy.
3. Tematický celek	Interakce s pacienty a zdravotníky. Prevence a kontrola infekcí. Bezpečí pacientů a invazivní postupy. Zlepšení bezpečnosti léčby.
Rozsah	10 hodin
Metody výuky	teoretická výuka (přednášky, konzultace, aj.) teoreticko-praktická část (např. workshopy – příklady z praxe, hraní rolí aj.) e-learning
Požadavky na účastníky	100% účast v kontaktní výuce
Anotace tematického celku	Zapojení pacienta a jeho rodiny do bezpečné zdravotní péče. Minimalizace šíření nákazy, postupy, které minimalizují šíření infekce v komunitě, v zařízeních poskytujících zdravotní péči. Prevence a kontrola infekcí, hygiena rukou, přenos, infekce spojená se zdravotní péčí (nozokomiální infekce), antimikrobiální rezistence (AMR), multirezistentní organismy, MRSA (methicilin-rezistentní Staphylococcus aureus) infekce, Clostridium diff., a VRE, aseptické techniky, standardní opatření. Edukace pacientů a jejich rodiny/návštěvníků v oblasti čistých rukou a přenosu infekce. Implementace nástrojů osvědčených postupů k zajištění, že správný pacient obdrží správnou léčbu. Protokoly a kontrolní seznamy. Hlavní příčiny nežádoucích událostí u chirurgické a invazivní péče. Oblasti kontrolní a auditní činnosti. Základní nástroje pro identifikaci a analýzu rizik (Paretova analýza, Ishikawův diagram, regulační diagram, metodiky sledování nežádoucích událostí, atd.), které jsou upraveny pro prostředí zdravotnických provozů, řízení analytických

	týmů a pracovní skupiny. Strategie pro zlepšení bezpečnosti podávání léků. Nežádoucí události související s medikací.
Název studijního předmětu	Interakce s pacienty a zdravotníky
Rozsah předmětu	1 hodina
Cíle	Získat vědomosti a dovednosti týkající se zapojení pacienta a rodiny do bezpečné zdravotní péče. Poznat a pochopit způsoby, jakými pacienti a ošetřující personál mohou působit jako partneři ve zdravotnictví, což se týká předcházení škod i poučení se z nežádoucích událostí.
Obsahové zaměření	Právo na informace, informovaný souhlas. Interakce s pacienty a rodinnými příslušníky, jejich zapojení do bezpečné péče. Techniky komunikace. Způsoby, jakými pacienti a ošetřující personál mohou působit jako partneři ve zdravotnictví - prevence škod i poučení se z nežádoucích událostí. Analytické nástroje pro řízení rizik (FMEA, HFMEA, Paretova analýza, Ishikawův diagram).
Název studijního předmětu	Prevence a kontrola infekcí
Rozsah předmětu	3 hodiny
Cíle	Seznámit se s prevencí a kontrolou nozokomiálních infekcí (HAI), minimalizací rizik kontaminace a infekce.
Obsahové zaměření	Způsoby přenosu infekce v zařízeních poskytujících zdravotní služby a hlavní principy a metody prevence a kontroly nozokomiálních infekcí. Indikace pro hygienu rukou podle doporučení SZO. Způsoby provádění hygieny rukou v různých situacích. Nedostatečná prevence a kontrola infekcí v prostředí zdravotní péče. Prevence a kontrola infekcí, přenos, infekce spojená se zdravotní péčí (NI), antimikrobiální rezistence (AMR), multirezistentní organismy, MRSA (methicilin-rezistentní staphylococcus aureus) infekce, Clostridium diff., a VRE, aseptické techniky, standardní opatření.

	Edukace pacientů a jejich rodiny/návštěvníků v problematice hygieny rukou a přenosu infekce.
Název studijního předmětu	Bezpečí pacientů a invazivní postupy
Rozsah předmětu	3 hodiny
Cíle	Seznámit se s hlavními příčinami nežádoucích událostí u chirurgické a invazivní péče.
Obsahové zaměření	Bezpečí pacientů a invazivní postupy. Příčiny nežádoucích událostí spojených s invazivními vstupy. Implementace nástrojů osvědčených postupů - nejlepší přístup k minimalizaci chyb, způsobených chybnou identifikací pacientů. Protokoly a kontrolní seznamy, postup hlášení poranění jehlou/ostrými předměty v souladu s místními zásadami.
Název studijního předmětu	Zlepšení bezpečnosti léčby
Rozsah předmětu	3 hodiny
Cíle	Seznámit se se zvýšením bezpečnosti podávání léků.
Obsahové zaměření	Nežádoucí události související s medikací. Medikační pochybení, problémy a rizika spojená s podáváním léků, prevence pochybení. Hlášení chyb.

E-learning	20 hodin
Obsahové zaměření	Bezpečnost pacientů - publikace SZO, materiály lektorů.

9.2 Výkony a jejich četnost

Seznam doporučených výkonů	Počet
Aplikace Ishikawova diagramu	1
Analýza Ishikawova diagramu s pomocí Paretovy analýzy	1
Provedení modelové analýzy RCA	1
Zhodnocení nežádoucích účinků léčby	1
FMEA	1

10. Způsob ukončení

10.1 Výstupní podmínky, ukončení kurzu

- Splnění předepsaných požadavků daných vzdělávacím programem.
- Test odborných znalostí.
- Po úspěšném absolvování certifikovaného kurzu obdrží absolvent certifikát, který má platnost pro Českou republiku. V certifikátu budou uvedeny činnosti, k nimž absolvent certifikovaného kurzu získal zvláštní odbornou způsobilost.

11. Činnosti, ke kterým bude získaná zvláštní odborná způsobilost

11.1 Činnosti, k nimž absolvent získá zvláštní odbornou způsobilost⁴

- analyzovat faktory vedoucí k nežádoucím událostem a podílet se na řešení a prevenci nežádoucích událostí;
- realizovat programy a projekty podporující preventivní a/nebo nápravná opatření, která jsou zaměřena na zvyšování bezpečné péče;

12. Uplatnění absolventa

Absolvent vzdělávacího programu certifikovaného kurzu se orientuje v mezinárodně uznávaných bezpečnostních cílech, v rizikových oblastech při poskytování zdravotních služeb, je připraven podílet se na zavádění systému hodnocení kvality a bezpečnosti zdravotní péče poskytovanou nelékařskými zdravotnickými pracovníky a jejího kontinuálního zvyšování.

⁴ Činnosti, které budou uvedeny na certifikátu

13. Organizační a pedagogické zajištění

Vzdělávací instituce, zdravotnická zařízení a pracoviště zajišťující výuku účastníků certifikovaného kurzu musí být akreditována dle ustanovení § 45 a následně § 46 zákona č. 96/2004 Sb., zákon o nelékařských zdravotnických povoláních, ve znění pozdějších předpisů. Tato zařízení musí účastníkovi zajistit absolvování kurzu dle příslušného vzdělávacího programu. Minimální kritéria akreditovaných zařízení jsou dána splněním odborných, provozních, technických a personálních předpokladů.

Personální požadavky	<p>Lektorem se rozumí zdravotnický nebo jiný odborný pracovník, který se podílí na výuce v teoretické části vzdělávání.</p> <p>Lektorem může být:</p> <ul style="list-style-type: none">• zdravotnický pracovník s manažerským vzděláním a praxí v oblasti kvality a bezpečí zdravotních služeb minimálně 1 rok,• zdravotnický pracovník, který je držitelem certifikátu o absolvování certifikovaného kurzu event. vzdělávacího programu se zaměřením na problematiku kvality a bezpečí zdravotních služeb a při výkonu povolání se uvedenou problematikou zabývá,• odborný pracovník s jinou kvalifikací (JUDr., Ing. atd.), která odpovídá zaměření vzdělávacího programu. <p>Odborným garantem vzdělávacího programu může být:</p> <ul style="list-style-type: none">• zdravotnický nebo jiný odborný pracovník se vzděláním a praxí v oblasti kvality a bezpečí zdravotních služeb minimálně 3 roky.
Materiální a technické vybavení	<ul style="list-style-type: none">• materiální a přístrojové vybavení pracoviště splňující požadavky na výkon činností daného vzdělávacího programu,• přístup k odborné literatuře, včetně el. databáze, technické a didaktické multimediální vybavení učeben.
Organizační a provozní požadavky	<ul style="list-style-type: none">• akreditované pracoviště na realizaci vzdělávacího programu musí splňovat požadavky dané platnou legislativou a vést příslušnou dokumentaci.
Bezpečnost a ochrana zdraví	<ul style="list-style-type: none">• součástí teoretické výuky je problematika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany vycházející z požadavků platných právních a ostatních předpisů.

14. Seznam doporučené literatury

Doporučená studijní literatura
Brennan TA et al. <i>Incidence of adverse events and negligence in hospitalized patients: results of the Harvard Medical Practice Study I</i> . New England Journal of Medicine, 1991, 324:370–376.
Runciman B, Merry A, Walton M. <i>Safety and ethics in healthcare: a guide to getting it right</i> , 1st ed. Aldershot, UK, Ashgate Publishing Ltd, 2007.
Stevens D. <i>Finding safety in medical education</i> . Quality & Safety in Health Care, 2002,11:109–110.
Johnstone MJ, Kanitsake O. <i>Clinical risk management and patient safety education for nurses: a critique</i> . Nurse Education Today, 2007, 27:185–191.
Patey R et al. <i>Patient safety: helping medical students understand error in healthcare</i> . Quality & Safety in Health Care, 2007, 16:256–259
Singh R et al. <i>A comprehensive collaborative patient safety residency curriculum to address the ACGME core competencies</i> . Medical Education, 2005, 39:1195–1204.
Holmes JH, Balas EA, Boren SA. <i>A guide for developing patient safety curricula for undergraduate medical education</i> . Journal of the American Medical Informatics Association, 2002, 9 (Suppl. 1):S124–S127.
Halbach JL, Sullivan LL. <i>Teaching medical students about medical errors and patient safety: evaluation of a required curriculum</i> . Academic Medicine, 2005, 80:600–606.
Sandars J et al. <i>Educating undergraduate medical students about patient safety: priority areas for curriculum development</i> . Medical Teacher, 2007, 29:60–61.
Walton MM. <i>Teaching patient safety to clinicians and medical students</i> . The Clinical Teacher, 2007, 4:1–8.
Walton MM, Elliott SL. <i>Improving safety and quality: how can education help?</i> Medical Journal of Australia, 2006,184 (Suppl. 10):S60–S64.
Ladden MD et al. <i>Educating interprofessional learners for quality safety and systems improvement</i> . Journal of Interprofessional Care, 2006, 20:497–505.
WHO <i>Bezpečnost pacientů – příručka k osnově: multiprofesní edice</i> . ISBN 978 92 4 150195 8 (klasifikace NLM: WX 167)
MARX, D., VLČEK, F. <i>Akreditační standardy pro nemocnice</i> . 3. vydání. Praha. Spojená akreditační komise, o.p.s.. 2013. 168 stran. ISBN 978-80-87323-04-05
MARX, D., VLČEK, F. <i>Národní akreditační standardy pro nemocnice – Manuál a metodika plnění</i> . 2. vydání. Praha. SAK, o.p.s.. 2009. 104 stran. ISBN 978-80-903750-6-2
ČSN EN ISO 15 224:2013. <i>Zdravotnické služby – Systémy managementu kvality – Požadavky založené na EN ISO 9001:2008</i> . Praha. Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví. 2013.55 stran.
ČSN EN ISO 15 189:2013. <i>Zdravotnické laboratoře – Požadavky na kvalitu a způsobilost</i> . Praha. Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví. 2013.77 stran.
ČSN EN ISO 9001:2009. <i>Systém managementu kvality – Požadavky</i> . Praha. Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví. 2009. 56 stran.

HORÁLEK, V. <i>Jednoduché nástroje řízení jakosti I.</i> 1. vydání. Praha: Národní informační středisko pro podporu jakosti. 2004. 84 stran. ISBN 80-02-01689-0.
PLÁŠKOVÁ, A. <i>Jednoduché nástroje řízení jakosti II.</i> 1. vydání. Praha: Národní informační středisko pro podporu jakosti. 2004. 72 stran. ISBN 80-02-01690-4.
<i>Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve zdravotnictví. Příručka pro prevenci a správnou provozní praxi.</i> Generální ředitelství pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování Evropské komise. ISBN 978-92-79-26823-6. doi:10.2767/77520.
Bártlová, S., Brabcová, I. a kol. <i>Management v ošetrovatelské praxi.</i> Vydavatelství: Nakladatelství Lidové noviny, 2016. 288 s. ISBN: 9788074224027.
Anderson JE, Kodate N, Walters R, et al. <i>Can incident reporting improve safety? Healthcare practitioners' views of the effectiveness of incident reporting.</i> Int J Qual Health Care 2013; 25: 141–150.
Mitchell I , Schuster A, Smith K, Pronovost P, Wu A. <i>Patient safety incident reporting: A qualitative study of thoughts and perceptions of experts 15 years after 'To Err is Human'</i> BMJ Quality and Safety 2016; 25(2):92-99
Stavropoulou C, Doherty C, Tosey P. <i>How Effective Are Incident-Reporting Systems for Improving Patient Safety? A Systematic Literature Review.</i> Milbank Q. 2015 Dec;93(4):826-66. doi: 10.1111/1468-0009.12166.